

Bánásmód, de milyen?

Három apróság

A rangos férfiú és az úgynevezett kisember valamikor egy szakmában kereste a kenyérrelvét. Értetű, hogy amikor a Széchenyi téren találkoztak, kollégák módjára üdvözölték egymást. A sztereotip mondatok után a kisember felhozta saját bajait — valahogy rááll erre legtöbbünknek a szája —, jöllehet nem is gondolt arra, hogy azokon segíteni is lehetne. A rangos férfiú megveregette a panaszos hátát és felbízattá, keresse fel másnap a hivatalában.

Nem várván ilyen nagy megértést, a kisember a jelzett időben pontosan oda ment. A titkárnő leültette, hogy várnia kell. Már ült vagy másfél órát és kezdett elfogyni a türelme annál is inkább, mert észrevette, hogy az, aki behívatta, nincs is az irodájában. Amikor ezt szóvá tette, a titkárnő felvilágosította: a főnök értekezleten van. Újabb órahossza. Emberünket elküldték azzal, hogy másnap jöjjön vissza, ma már nem tudnak vele foglalkozni.

Ismét pontos volt, ám majdnem feleslegesen. A titkárnő elküldte a zezugos folyosók végén levő szobák egyikébe, hogy ott majd Z. kartársnak mondja el, amit akar. Ekkor már gyűlni kezdett szájában a keserűség. Kénytelen-kelletlen elismélt mindent — amit tulajdonképpen csak a volt kollégájának szánt — Z. kartársnak. Az unott ábrázattal hallgatta, közben rajzolgatótt egy papírra és egyszer sem nézett vendégére. Végül türelmetlenül kijelentette, hogy az ilyen természetű panasz elég gyakori, elintézése pedig bonyolult és bizonytalan. A kisember ezeket hallván, szó nélkül fogta kalapját és hazament.

Azóta főnök-fának mondogatja. Nem a tulajdonképpeni baját, hanem azt,

hogy egykori kollégája milyen csúnyán bánt vele.

*

Volna egy csöpp ideje ugye, szóljon hozzá, a mi igazgatónk bizonyisten meg hibbant. Mert már nem tudok másra gondolni, hiszen igazán olyan rendes volt mindig, sose felejtette, hogy honnan származik, most meg képzelje, valósággal kizavart bennünket az irodájából, de nem túlzok, higgye el, olyan gorombán, mintha nem is ő lett volna. Megérttem én, hogy rengeteg a baja, ma holnap csakugyan alig maradnak a gyárban, legalábbis a szakmához jól értők sorra lelécenek más-hová, de szerintem akkor sem beszélhet úgy az emberrel, mint szódáskocsis a lóval, használhatott volna tisztességes hangot is. Hogy el ne felejtsem, arról van szó, hogy bementünk hozzá, voltunk összesen nyolcan, mind régi melósok, előadjuk aztán a kérelmünket, hogy a pénz sose szaporodik, ugyanannyira tudunk menni évek óta a keresettel, az árak meg egyre-másra mennek felfelé, jó lenne most már miránk is gondolni, vagy valamit intézkedni, különben bármilyen nehezünkre esik is, kénytelenek vagyunk olyan helyen tájékozódni ahol többet ígérnek, és ezt igazán megértheti az igazgató kartárs is. Hű, erre felpaprikázódott, elkezdett kiabálni, neki éppen elege van már mindenből, akinek nem tetszik az üzem, az máris szedheti a cökmökjait, s nehogy azt képzeljék, hogy nélkülünk összedől a világ, vagy hogy

ő majd egyetlen lépést is tesz utánunk, ennél több mondanivalója nincs is számunkra. Persze hogy bennünk rekedt minden, ami még kikívánczolt volna, azt se tudtuk neki elmondani, hogy kár azért ilyen gyorsan kiadni az utat, szeretjük mi azt a kócerájt, azt is tudjuk, hogy hamarosan új telephelyre lehet költözni, csak éppen a megélhetést tettük szóvá, kinek mondjuk el, ha nem az igazgatónak. De ezek már az ajtón kívül fordultak meg énbennem is. Hát szabad így banni a munkásemberrel, tessék nekem megmondani, mert én az ő helyében másképpen cselekedtem volna, azt mondtam volna, nézzék emberek, elvtársak, szaktársak, vagy tudomisenmi, én megérttem a problémáikat, jogosnak is tartom a panaszt, de pillanatnyilag nem vagyunk képesek többet fizetni, de mihelyt bírunk, azonnal teszünk arra a pénzre valamennyit, próbáljanak ezen gondolkodni, és ha úgy látják, hogy mégis érdemes ittmarnadni, akkor jöjjenek vissza, én nagyon örülnék neki és egytővább, és egytővább. Mibe került volna ez neki, mondja meg nekem, de nagyon öszintén...

*

Egy üzemi párttitkár legalább úgy ismeri az emberi lelket, hogy — ha vénája lenne hozzá — akár írónak is felcsaphatna. Nemcsak a holnapba néz szüntelenül, magasra tartott fejjel (hiszen így elszakadna azoktól, akikért kopatja magát), hanem tud a kétkezi munkás fejével is gondolkodni, vele ögöl, szenved ha kell, képes szinte belebújni annak börébe. Tőle hallottam, munkástársai helyett is szólva, egy szép dicséretet a gyár volt igazgatójára, akit nemrég tettek el onnan más fontos funkcióbá. Íme: „Egy rossz szót nem mond rá soha senki, pedig amikor elmegy a főnök, elég szabadszájúak szoktak lenni az emberek. Őt is szidnák, ha megérdemelné. Ehelyett azonban gyakran emlegetik igazságszeretetéért, szavartatásáért, közvetlenségéért és szigorúságáért. Mert a fegyelmet azt nagyon megkövetelte, soha nem akart elvtelen engedékenységgel népszerű lenni. De ha valakinek megígért valamit, az illető mérget vehetett rá, hogy nem felejtí el megtartani. Tisztelte beosztottjait és bizott bennük. Ugyanígy voltak övele a munkások. És érdekes, az új főnök is hasonló hozzá, nemhiába dolgozott sokáig a volt igazgató mellett főmérnökként.”

F. N. I.

Elutazott a szovjet felsőoktatási küldöttség

V. F. Sztanyisz, a Szovjet-unió felsőoktatási és közép-fokú szakoktatási miniszter-helyettese vezetésével szovjet felsőoktatási küldöttség tartózkodott hazánkban. A vendégek a magyar felsőoktatás helyzetét tanulmányozták, látogatást tettek több fővárosi és vidéki felsőoktatási intézményünkben.

A delegációt fogadta Ilku Pál, az MSZMP Politikai Bizottságának póttagja, művelődésügyi miniszter, dr. Polinszky Károly művelődésügyi miniszterhelyettes s Győri Imre, az MSZMP KB tagja, a Csongrád megyei pártbizottság első titkára. A küldöttség csütörtökön hazautazott.

Hengermű próbája

A háromhónapos üzemi próbák befejeztével csütörtökön a beruházók és az üzemeltetők átvették a kivitelezőktől a Székesfehérvári Könnyűfémű széles szalag hengerművének első egységét. A szovjet gyártmányú berendezések az előírt 52 perc helyett, átlagosan 24 perc alatt hengerelték 0,8 milliméter vékonyságúra az alumínium alapanyagot.

Téliesít az építőipar

Beiső munkák — Hőtűvók, kályhák, nádpallók, főlák

Télre készülődik az építőipar. Mint mindenhol, a Csongrád megyei Állami Építőipari Vállalatnál is arra törekcsenek, hogy a lehetőségekhez mérten télen is haladjon a munka. Éppen ezért részletes tervet dolgoznak ki téliesítésre.

Már augusztusban elvégezték a felméréseket; milyen készütség érhető el a fagyos napok előtt, s milyen munkák végezhetők a télen. A téliesítés „visszavonulást” jelent a hideg elől, igyekeznek minél több elzárt és fűthető területet biztosítani maguknak, a tető alá hozott épületekben. Idén, mint arról Heim János, a vállalat főmérnöke tájékoztatót, ilyen vonatkozásban a korábbiál lényegesen kedvezőbb a helyzet.

Tarjántelepen mintegy 200 házgyári panelekből, s 240 téglablokkokból épített lakás téliesítésére van lehetőség. Ahol még nincs kész az üvegezés, ott főlával állják útját a hidegnek. Folyamatos a központi fűtés szerelése; részben így, részben pedig ideiglenes „kályhákcal” tudják felfűteni a helyiségeket, melyekben szakipari munkások, szerelők serénykednek majd. Kívül sem marad abba a munka; a dunai városi panelek összeszerelése folytatódik. Hegesztenek, s elvégzik azokat a kisebb betonozási műveleteket is, melyek egy házgyári lakás szerelésénél adódnak. Ehhez ha kell, külön elektromos fűtőtestekkel biztosítják a megfelelő hőmérsékletet. Mintegy 200 lakás összeszerelését tervezik 1970 első negyedévében, de a közművesítést, mélyépitést is végzik, amikor az idő engedi.

Íme néhány adat a vállalat téli felszereléséről: 73 darab áll csatasorba a jól bevált olaj-hőlégfűvők; a többi munkahelyen 250 darab gázkályha üzemel majd. Tizenöt ezer négyzetméter ponyva, 18 ezer négyzetméter nádpalló, 31 ezer négyzetméter főlák is rendelkezésre áll. A dolgozók szállításából — mintegy másfél

ezer embert érint ez — most már két vállalati autóbussz is kiveszi a részét, az úgynevezett „bódés” kocsikat pedig felújították.

A kollektív szerződésben előírt védőöltözetet, védőitelt természetesen szintén megkapják a kemény munkát végző építőipariak. Előregyártott, összeszerelhető, szétszedhető felvonulási épületekben — modul barakkban, illetve cell-panel épületekben — találnak étkezési, öltöztési, tisztálkodási alkalmat a dolgozók. Ezzel kapcsolatban gondot okoz a vállalat vezetőinek, hogy az újszegedi központi felvonulási épületben még csak a belső gázszerelés van kész. A külső vezeték elvezetésével adós a DÉGÁZ, ami bizony 150 munkás melegezését teszi kérdésessé.

Ami a nagy beruházásokat illeti, ezek is megfelelő készütségekben várják a telt. A házgyárépítkezés is elérte azt a fokot, ahonnan legkedvezőbb a téli munkák startja. Az óriás gyártócsarnokot véglegesen beüvegezik; a negyedik oldalról pedig csőállványra rögzített,

főlaborítású nádpallóval zárják le. Egyebek közt az ács-, vasszerelési és betonozási munkák folynak majd itt, s megkezdik a gépi berendezések alapozását is. Téli program a darupálya, valamint a „belső betongyár” gépeinek szerelése is. A csarnokba — ahol közel 400 ember dolgozik — speciális olajfűtő berendezések fűjják majd a meleg levegőt. A szükséges olajat, egy külön „tankállomás” adja: két nagy olajtartályt állítanak fel a helyszínre.

A biológiai kutatóintézetnél az egyes számú labor és a műhelyépület, ugyancsak beüvegezve, illetve főlával öltözöttlen várja a fagyot. Még a tél beállta előtt elvégzik a belső gépi vakolást is. A további munkához januártól már a kazánok üzembe helyezése szolgáltatja a meleget.

Természetesen nemcsak Szegeden, de szerte a megyében dolgoznak télen is a megyei építőipari vállalat munkásai. A gondos felkészülés azt ígéri, hogy mind a lakásprogram, mind a más beruházások vonatkozásában sikerül hasznosítani a most következő hónapokat.

S. M.

filmjei a hét filmjei a hét

Z

A mi közvéleményünkben mindig nagy szerepet kapnak a végtelen vélemények. Nemcsak a szűkebb közelet síkjain, amiért azt mondják ránk, pontosabban, mi mondjuk önmagunkról, hogy lovasnemzet vagyunk, hanem még, ha szabad ezt mondanunk, az esztétikai közvéleményben is legkönnyebben a végtelen nézetek és vélemények terjednek el. Az egyik ilyen végtelen és szimplifikáló vélemény, hogy korunkban izgalmas film csak az lehet, amelyik a hagyományok formanyelvétől elfordulva a fogalmazásban is újat keres. Hogy ez nincs így, hogy a pusztá formai érdekességeknél és újdonságoknál mennyire lényegesebb és meghatározóbb egy film értékének eldöntésében és hatásának intenzitásában a társadalom, a mondanivaló, ahogyan azt mindenütt a világon tudják, csak úgy látszik, nálunk nem, arra keresve sem lehet jobb bizonyítékot találni, mint ezt a Cannesban díjat nyert új francia filmet, a Z-t, teljes és pontos címmel: *Z, avagy egy politikai gyilkosság anatómiája*.

Ez a film ugyanis minden formai koncentrálttság nélkül, hagyományos stílusban mondja el, amit akar. De akar valamit, s ez a valami nagyon erőteljes, intenzív és új. Mint ahogy minden film elsősorban és mindenekelőtt tartalma miatt válik érdekessé. A Z, Costa-Gavras filmje időszerű és fontos ügyekről, mindenkit érintő problémákról beszél. Színhelye a mai Görögország — bár ezt konkrétan sehol sem látszik, anyagából azonban nyilvánvaló és bizonyítható — s olyan dolgokról szól, mint szabadság és zsarnokság, amely nagyon elvont.

dolognak látszik, a valóságban azonban mindig mindenkire érintő ügy. A film alapja Vasszil Vasszisz sziliszkosz görög író Z című elbeszélése. Ez az írás egy megtörtént esetre épül 1963. május 22-én Szalonikiben meghalt Lambakrisz baloldali parlamenti képviselő. Egy gyűlés után egy teherautó elgázolta. A rendőrség szerint a halál a baleset következménye volt, a vizsgálat szerint viszont gyilkosság történt. Ennek az esetnek a szálait boggza az elbeszélés és ezt elemzi a film is, olyan változással, hogy Vassziliszkosz a képviselőt, Costa-Gavras a vizsgálóbírókat helyezi a cselekmény középpontjába.

Mindkét mű hangsúlyosan és határozottan alkalmazza a dokumentálás módszereit, s néha úgy tűnik, nem is játékfilm, hanem dokumentumfilm látunk. S ez nemcsak stílári fogás, engedelmény a divatos fogalmazási módnak, hanem a dolog lényegéből következő. A film azt akarja hangsúlyozni, hogy amit mond, hiteles, igaz. Az alkotók nyilván azért nem beszélnek arról, hogy a cselekmény Görögországban játszódik, mert ezzel is filmjük általános érvényét szeretnék hangsúlyozni. Amit ebben a filmben látunk, az nemcsak Görögországban van így, hanem mindenütt, ahol bűn a béke, a szabadság, a demokrácia érdekében véghezvitt ember cselekedet.

A film szerepeit világhírű művészek játsszák. Néhány név a rangos listáról: Yves Montand (képviselő, Jean-Louis Trintignant (vizsgálóbíró), Irene Papas (a képviselő felesége) és Renato Salvatori (a teherautó sofőrje).

Ü. L.

Új üdülőházak

A Balaton partján tovább fejlődik a SZOT üdülőházak hálózata. Az idei szezon derekán több üdülőházat adtak át rendeltetésének. Az építkezések folytatódnak. Nemrég készült el Balatonföldváron egy 120 ágvas, Balatonszéplakon pedig egy 100 ágvas üdülő. Siófokon a SZOT Csepel üdülőttelepének első 300 ágvas egységét az idén vették birtokukba a beutaltak. Rövidesen újabb 300 ágvas egységgel gyarapszik ez a telep, amely végső formájában 1500 személyes lesz. A programnak megfelelően már elkészült az 1500 adagos konyha és a hozzá csatlakozó étterem. Siófokon, az „ezüst parton” néhány évvel ezelőtt feltöltött területen a nagy üdülőházak sorát építik fel.

Iskolát

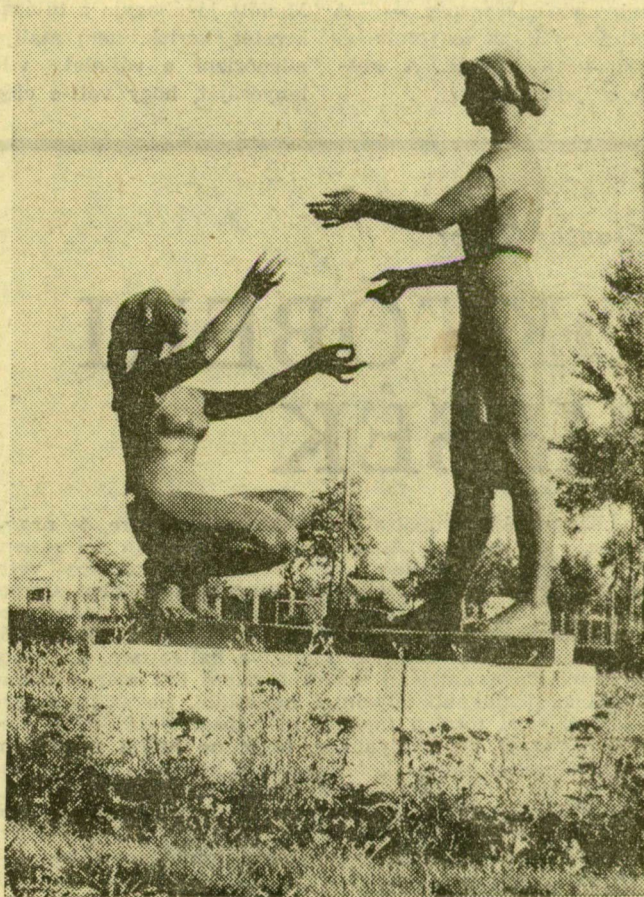
neveztek el

Rajk Lászlóról

A magyar és a nemzetközi munkásmozgalom kiemelkedő harcosának, a személyi kultusz idején az önkény áldozatául esett Rajk Lászlónak nevét vette fel csütörtökön, tegnap Budapesten, a XIII. kerületi Radnóti Miklós utca 8—10. szám alatti általános iskola.

A diákkollektíva és a tantestület képviselői megkoszorúzták Rajk Lászlónak, a Vízszínház épülete falán elhelyezett emléktábláját, majd ezt követően került sor a névadó ünnepségre. (MTI)

Szeged szobrai

Fonónők

(93.) A textilművek kertjét díszíti Makrisz Agamemnon kétalakos bronzszobra. A másfél életnagyságú nőalakok 1958-ban kerültek jelenlegi helyükre.

PÉNTEK,
1969. NOVEMBER 7.

DELMAGYARORSZAG 5